

**Донецька обласна універсальна наукова бібліотека
ім. Н. К. Крупської
Відділ науково-методичної роботи
і соціологічних досліджень**

“Мужній, прекрасна наша мова!”

*З досвіду роботи клубів шанувальників
української мови в бібліотеках області*

Донецьк 2008

ББК 78.381.9:81

М 89

“Мужній, прекрасна наша мова!” : з досвіду роботи клубів шанувальників української мови в бібліотеках області / Донец. обл. універс. наук. б-ка ім. Н. К. Крупської ; уклад. Н. П. Супрунець. – Донецьк : Сх. вид. дім, 2008. – 36 с.

Укладач: Н. П. Супрунець

Редактор: О. В. Рязанцева

Відповідальний
за випуск: Н. П. Авдєєнко

Комп'ютерний набір: В. І. Копійка

© Донецька ОУНБ
ім. Н. К. Крупської, 2008

Українська мова... Одне з багатьох див, створених людьми, багата й милозвучна. Збереження і розвиток рідної мови мають велике значення, тому що мова є основною ознакою нації і формує національний менталітет, зберігає культурні здобутки та звичаї, є живим свідком історії народу. Прагнення громадян до вивчення, удосконалення української мови є прикметою сучасності.

Важлива роль в утвердженні, розвитку і розкритті багатства, краси української мови належить бібліотекам, які використовують задля цього різноманітні форми та методи роботи. Чільне місце серед них посідають клуби за інтересами – читацькі об'єднання, які ставлять за мету популяризацію національної культури, мови.

До складу видання увійшли інформаційні повідомлення з досвіду роботи клубів шанувальників української мови, народних традицій та звичаїв. До уваги бралися матеріали, що найбільше відповідають зазначеній темі, різнобічно висвітлюють діяльність читацьких об'єднань.

Нас зібрало до клубу веління сердець

*Ружицька Л. Г., бібліотекар 1 категорії
Димитрівської центральної міської
бібліотеки, керівник клубу*

Клуб шанувальників української мови “Просвіта” збирає справжніх цінителів, знавців рідного слова вже майже 20 років. Такий довгий термін існування говорить сам за себе. Адже тільки в тому випадку, коли людям цікаво, коли вони “горять” благородною ідеєю відродження національної культури і мови, може тривалий час діяти читацьке об’єднання.

Для багатьох “просвітян” бібліотека стала майже рідною домівкою, де можна висловити свою думку, розкрити власні таланти: у вишиванні, співах, поетичній творчості. І не має значення вік чи професія – тут головним є почуття патріотизму, любові і гордості за свою Вітчизну, вміння створювати творчу атмосферу, одержувати задоволення від спілкування й передавати свої знання іншим.

Клуб працює в декількох напрямках: популяризація української мови та літератури, декоративно-прикладного мистецтва, української народної пісні.

Вже стало доброю традицією щорічно в листопаді відзначати День української писемності та мови. “Наше слово давнє і живе”, “На теренах писемності”, “Дорогоцінний діамант”, “У спадок нам дістався скарб”, “Пізнаймо в серці рідне слово” – такі свята завжди інформаційно та емоційно насичені, в них беруть участь не тільки члени клубу, а й інші відвідувачі бібліотеки. Приміром, свято “Пізнаймо в серці рідне слово” надало можливість не тільки довідатися про витoki української писемності, а й послухати вірші Олександра Олеся, Володимира Сосюри, Дмитра Білоуса, які з

натхненням читали “просвітяни”. А власні вірші прочитала димитрівська поетеса О. Лиманська. В її вірші “Дума” є такі слова:

*Кохаймо ж, як кривну дитину,
Тендітну й душею вразливу,
Кохаймо ж хоча б на чвертину
Вкраїну – се дивнеє диво!*

Згадали учасники свята ще одну дату – 135 років від дня народження Богдана Лепкого. Про життєвий та творчий шлях поета розповіла член клубу, вчителька вечірньої школи В. Васечкіна.

Традиційно присутні мали змогу ознайомитись з новими надходженнями до центральної міської бібліотеки. Серед новинок “Золоті рядки української поезії. Розстріляне відродження”, посібник для вчителя “Література Донецького краю”, збірка творів поетів української діаспори “Листок з вирію”.

Прикрасою свята стали мелодійні українські пісні у виконанні членів клубу.

Завжди цікаво проходять літературні подорожі з циклу “Таланти, яким пророкували забуття” за творчістю Євгена Маланюка, Івана Багряного, Сави Божка, Володимира Біляєва, Василя Стуса. Члени клубу ретельно готуються до таких засідань, розшукуючи маловідомі цікаві факти та архівні матеріали.

Так, літературна подорож, присвячена 70-річчю від дня народження нашого земляка В. Стуса, надала можливість присутнім не тільки довідатись про його складний життєвий і творчий шлях, шлях поета-борця, а ніби поринути в атмосферу минулих років. Яскравим доповненням заходу стала літературно-музична композиція, де прозвучали вірші поета “Народе мій, до тебе я ще верну”, “Як добре те, що смерті не боюсь я”, “А все ж нестерпна безневинна кара”, “Колеса глухо стукотять”.

До речі, на одній із літературних подорожей – “Житейські історії Сави Божка” – був присутній кореспондент обласної газети “Донеччина” О. Винниченко, який потім надрукував статтю під назвою “Димитрівські читання”.

Вшанування пам’яті Великого Кобзаря теж є сталою традицією в клубі. Були проведені засідання “Великий Кобзар і Донеччина”, “Прометей українського світу”, “Дзвенять Кобзареві струни” тощо.

У березні поточного року засідання, присвячене 194-й річниці від дня народження Кобзаря, мало назву “У колі Шевченкових друзів”. Члени клубу В. Городецький, Н. Марківська, О. Усаткіна розповіли про те, яку роль в житті поета відіграли Євген Гребінка, Іван Сошенко, Михайло Щепкін, Пантелеймон Куліш, Марко Вовчок, Василь Жуковський та інші видатні люди того часу. Значно активізувала присутніх участь у літературній вікторині “Знайомий і незнайомий Шевченко”, завдяки якій члени клубу змогли перевірити свої знання щодо життєвого і творчого шляху великого поета. Наприкінці заходу “просвітяни” за звичаєм співали пісні на вірші Т. Г. Шевченка “Реве та стогне Дніпр широкий”, “Думи мої, думи...”, “Заповіт”, “Садок вишневий коло хати” та інші.

Відродження народного мистецтва – ще один із напрямків роботи клубу “Просвіта”. Творчість майстринь-вишивальниць Л. Костюк, Р. Біляєвої, О. Юриної знайома далеко за межами міста – в обласному центрі, Луганську, Харкові. Наче чарівниці, вони перетворюють звичайні нитки на оригінальні килимки, серветки, рушники, виконуючи святу місію – збереження для майбутніх поколінь традицій народних ремесел.

У творчості кожної майстрині – своя родзинка. Наприклад, Р. Біляєва, крім традиційних рушників, серветок, вишиває ікони – образи Христа, Божої Матері, Георгія Переможця. А в Л. Костюк вже є кому передати свою майстерність – її син Олег вишиває портрети видатних осіб: Тараса Шевченка, Лесі Українки, Івана Франка.

Вчитель трудового навчання О. Юрина привчає учнів вкладати частку душі в кожну вишивку. На свої уроки вона запрошує колег із Красноармійська, а також своїх однодумців – членів клубу шанувальників української мови. Вона – автор дослідницької роботи “Українська вишивка: історія і сучасність”, в якій зібрала цікавий матеріал з історії, символіки, семантики та технології виконання вишивок. Презентації творчої роботи майстрині відбулися в професійно-технічному ліцеї, загальноосвітній школі № 6. Під час презентації в ЗОШ № 6 демонструвалися роботи О. Юриної, присутні мали нагоду познайомитися з фрагментами орнаментів для вишивки, розміщеними на оптичному диску. Емоційної насиченості заходу надали вірші, легенди про сорочку-вишиванку у виконанні учнів школи та пісні “Два кольори”, “Пісня про рушник”, “Вишиванка” у виконанні співаків клубу “Просвіта”.

Члени клубу вважають, що українська народна пісня – це народна мудрість, скарбниця народного досвіду, дорогоцінне надбання духовної культури. Співаків клубу добре знають у місті, пісні у їх виконанні лунають усюди: в школах, училищах, під час міських свят на площі. Гурт співаків у складі В. Мілютиної, Г. Петрової, Н. Марківської, О. Усаткіної, В. Городецького, В. Терпелюк завжди з вогником в очах виконують пісні про Україну, калину, про рідний край, які вселяють в душі слухачів гордість за свій народ, країну. Взагалі пісенний репертуар гурту дуже різноманітний.

Уже не один рік члени клубу відвідують з акцією “Добро і милосердя єднають серця” Красноармійський будинок-інтернат для людей похилого віку, щоб подарувати їм задушевні українські пісні. Мешканці інтернату завжди чекають на зустріч і радо співають разом із “просвітянами”. В останній час до участі в концерті залучаються учні ЗОШ № 6 та професійно-технічного ліцею.

Народні пісні хвилюють своєю мелодійністю, поетичною красою, тому члени клубу намагаються поширювати пісню, щоб нове покоління її знало й любило.

Нині багатьох, хто не байдужий до культурних традицій свого народу, цікавить питання: “Що зберегли ми у спадок від попереднього покоління?”. Тому активно відроджуються давні традиції, звичаї. І допомагають їх відродженню учасники клубу шанувальників української мови. Як це відбувається? На Різдво, наприклад, “просвітяни”, святково вбрані, відвідують мешканців Західного мікрорайону, співаючи колядки “Добрий вечір тобі, пане господарю”, “Нова радість стала”. Колядники обов’язково віншують господарів, зичать їм миру та злагоди. Мешканці мікрорайону із великим задоволенням приймають колядників. Цьогорічне свято пройшло у формі різдвяного вертепу “Зійшла зоря над Віфлеємом” біля кінотеатру “Софія”, зібравши велику кількість учасників.

Треба сказати, що у своїй роботі клуб використовує різноманітні форми: літературні години, години роздуму, вечори-портрети, літературно-музичні композиції, присвячені таким видатним постатям, як Михайло Грушевський, Микола Хвильовий, Ліна Костенко, Леся Українка. Проводяться зустрічі з місцевими поетами О. Лиманською та В. Коновальчуком.

Засідання клубу, в якій би формі воно не проходило, неможливо уявити без книжкової виставки або виставки народної творчості. Достатньо перелічити лише назви, аби зрозуміти їх зміст: “Мова –

духовний скарб нації”, “Душа народу – мудрості криниця”, “Краса твоя, мово, мов промені сонця”, “Вінок Великому Кобзареві”, “Живі джерела натхнення”, “Диво своїми руками” тощо.

З останніх книжкових експозицій особливо зацікавила читачів виставка, присвячена В. Стусу “Василь Стус – син землі Донецької”, епіграфом до якої стали слова поета: “Народе мій, до тебе я ще верну, як в смерті обернуся до життя своїм стражденним і незлим обличчям”. Книжкова виставка була оформлена квітами, рушниками, вишитими членами клубу “Просвіта”, тут був великий портрет поета. Найбільший попит мали збірки віршів самого поета та книга його сина Дмитра “Василь Стус: життя як творчість”.

Діяльність клубу вийшла далеко за межі бібліотеки. Про це свідчить той резонанс, який мають клубні заходи, та повага, з якою відносяться до членів клубу в навчальних закладах міста, громадських організаціях. Добре ставиться до клубу і місцева влада, яка розуміє значущість популяризації української культури серед населення. На 15-річний ювілей до клубу завітали секретар міської ради Л. Ревва, депутат міської ради Л. Лада, начальник міського відділу культури П. Козюра. На адресу клубу було висловлено багато теплих слів, від імені міського голови Л. Ревва вручила “просвітянам” квіти, сувеніри, а головне – музичний центр. Начальник відділу культури нагородив клуб фотоапаратом.

“Просвітяни” вірять і сподіваються, що українська мова посяде належне їй місце і в державі, і в серці кожного українця.

“Поезія – це завжди неповторність...”

*Таран О. І., провідний бібліотекар
бібліотеки-філії № 5 Горлівської
міської ЦБС*

Любов до поетичного слова здружила членів клубу “Джерело”, створеного в 1985 році при бібліотеці-філії № 5 Горлівської міської ЦБС. Девізом клубу став вислів: “Поезія, супутнице моя! Ти – теплий, животворний промінь сонця!”.

Від дня заснування його очолює Віра Олексіївна Малихіна, колишній екскурсовод, а зараз пенсіонерка. За 23 роки існування клуб залучив до себе багато творчих людей міста, сприяв виявленню молодих поетичних талантів. Прикладом можуть бути сестри Олена і Вікторія Філіпови, чиї поетичні твори друкуються на шпальтах місцевих газет.

Члени клубу “Джерело” – викладачі загальноосвітніх шкіл (клуб має тісний зв’язок з української гімназією “Інтелект”), службовці, старшокласники, пенсіонери – кожне засідання намагаються провести цікаво та змістовно. Враховуючи різноманітність поетичних уподобань членів клубу, до програми засідань включаються зустрічі з поетами, музикантами та іншими талановитими людьми міста.

Раніше засідання клубу проводилися щомісяця, а зараз – один раз у квартал. Вік учасників клубу – від 17 до 70 років. Актив клубу складають 15–17 осіб, але під час заходів присутніх буває більше.

Здебільшого засідання клубу шанувальників поезії “Джерело” проводяться у вигляді літературних вечорів, літературно-музичних композицій, поетичних та літературних годин. Проте книжкові виставки і бібліографічні огляди літератури за темами засідань організовуються завжди.

Наприклад, книжкова виставка “Із джерел мого народу” розповідала про красу і велич української мови, що яскраво віддзеркалюється в українському фольклорі, творах художньої літератури, живому щоденному спілкуванні, про родинні обереги та поетичне слово. Розділи виставки “Родинні обереги”, “Мудрості людської глибина”, “Мови рідної краса”, “Вірші, що єднають серця” представляли літературу на будь-який смак, мали великий читацький попит.

Привернула увагу як членів клубу, так і відвідувачів бібліотеки книжкова виставка “Щира і ніжна Шевченкова мова”, яка розпочиналася словами Сергія Плачинди “Мово рідна! Ти ж як море – безконечна, могутня й глибинна. В тобі – мудрість віків, і зойк матерів, і пісня серця дівочого, і крик новонародженого”. На книжковій експозиції були представлені різноманітні підручники, словники, матеріали конкурсу знавців української мови, видання, що розповідають про українські народні пісні, історію їх виникнення, кращі зразки поетичної творчості поетів-класиків: Тараса Шевченка, Івана Котляревського, Лесі Українки, Івана Франка.

У клубі пройшло багато цікавих і змістовних заходів, спрямованих на популяризацію української культури, мови, які завжди користувались великою популярністю не тільки серед його учасників, а й взагалі серед відвідувачів бібліотеки. Тому доцільно розповісти про найбільш значущі й резонансні.

Поетична година “О мово, музика, калина – бальзам цілющий для душі”, проведена напередодні Міжнародного дня рідної мови, стала яскравою сторінкою клубної роботи, оскільки містила в собі комплекс заходів, що сприяють вихованню поважного ставлення до державної мови, залучають читачів, особливо молодь, до читання українських книжок, зокрема поетичних творів. Тут прозвучав виступ викладача української мови Г. М. Амеліної про значення володіння державною мовою для кожного українця, декламувались вірші відомих українських поетів, відбулася дискусія про можливості й ускладнення на шляху до впровадження української мови у повсякденне життя. Із зацікавленням слухали присутні бібліографічний огляд біля книжкової виставки “А для мене, мово, ти, мов сине море”, а після засідання було видано 19 книжок та записались до бібліотеки 10 нових читачів.

Надовго запам’ятався учасникам і гостям клубу вечір поезії “Речник замордованого покоління”, присвячений українському

поету-правозахиснику Василю Стусу. Затамувавши подих, присутні слухали вірші “Вчися чекати, друже...”, “За роком рік росте твоя тюрма”, “Такий близький ти, краю мій...” та інші, які висвітлили новий образ поета, досі маловідомий пересічному українцю. Незабутнє враження справила на учасників засідання екскурсія до музею В. Стуса та перегляд відеофільму “Василь Стус у Горлівці”, які надали можливість побачити безцінні експонати, самого поета на кіноплівці, що, безумовно, мало великий емоційний вплив на любителів поезії. Користувалася попитом література з книжкової виставки “І в смерті обернувся до життя”, було видано 15 примірників видань, також до бібліотеки залучили 12 нових читачів.

У творчому доробку клубу “Джерело” організація “Різдвяних зустрічей”. Одне з таких засідань розпочалося цікавою бесідою “Він в світ ввійшов в святій любові”, потім члени клубу читали вірші різдвяної тематики, а закінчився захід поетичним конкурсом. Завжди бажаним гостем на “Різдвяних зустрічах” є бібліотекар благодійного фонду “Витязь” В. В. Назаренко.

Сподобався і надовго залишився в пам’яті присутніх літературно-музичний вечір “Мова – душа народу”, до програми якого увійшли книжкова виставка “Наша рідна українська...”, бібліографічний огляд “Зачаруй мене розмовою, українською мовою”, а також літературно-музична композиція, під час якої звучали не тільки вірші українських поетів, а й улюблені українські пісні: “Несе Галя воду”, “Цвіте терен”, “Розпрягайте, хлопці, коней”, “Черемшина” та інші у виконанні активістів клубу “Джерело”. Після цього заходу було видано 17 книжок і записано до бібліотеки 9 нових читачів.

Ім’я відомої співачки, народної артистки України Софії Ротару зібрало шанувальників її творчості на свято пісні “Квіти Софії Ротару”. Цікава й хвилююча розповідь ведучої вечора О. Таран про творчий шлях співачки пройшла у супроводі записів яскравих, неповторних українських пісень у її виконанні. Приваблювало те, що присутні теж співали, брали участь в обговоренні новин, що відбулися на музичній ниві України останнім часом, а також у вікторині на кращого знавця творчості С. Ротару. За традицією до уваги гостей була запропонована книжкова виставка “Вона завжди в полоні у пісень” з оглядом літератури. Такі заходи також сприяють

поширенню і популяризації української мови серед читачів бібліотеки.

Клуб “Джерело” зарекомендував себе як осередок спілкування творчої інтелігенції Горлівки, його активна діяльність дає свої результати: серед мешканців міста збільшується кількість прихильників української поезії, а значить українське слово входить в серце і душу все більшої кількості людей.

Літературний клуб у сільській бібліотеці

*Дерека В. П., завідувачка
Максимільянівської сільської
бібліотеки-філії
Мар'їнської районної ЦБС*

Бібліотека на селі – єдиний заклад культури, який є центром інформації, освіти, спілкування, дозвілля населення. Від того, які завдання ставить перед собою сільська бібліотека, як втілює їх у життя, багато в чому залежить духовний, культурний розвиток сучасного сільського мешканця.

Максимільянівська бібліотека для односельців є центром спілкування поетично обдарованих людей, центром популяризації українського слова, традицій та звичаїв. І сприяє цьому літературний клуб “Барвінок”, створений десять років тому.

Цікавою є історія створення клубу. Спочатку він мав екологічне спрямування, а трохи згодом учасники виявили бажання спілкуватися українською мовою, ближче познайомитися з літературною творчістю українських класиків, сучасних письменників і поетів, донести до присутніх власну поетичну творчість. Було проведено анкетування, в результаті якого стало очевидно – настала нагальна потреба у створенні літературного читацького об'єднання. Керівником клубу “Барвінок” було обрано самодіяльну поетесу Олександрю Семенівну Коваль, яка має чималий літературний доробок.

Актив клубу складають 11 осіб, серед них люди різного віку – від старшокласників до пенсіонерів, різних професій та освітнього рівня, для яких українське слово, особливо поетичне – як ковток чистого повітря. Об'єднує їх і спроба самим складати вірші, недарма девіз клубу: “Труд і творчість”.

Запрошення на відвідування засідань клубу оформлено у вигляді об'яви:

Шановні друзі!

Ви сьогодні у нас вперше?

Тоді дозвольте познайомити Вас з нашим клубом.

Ви бажаєте обмінятися думками з ключових питань української літератури, взяти участь у літературних зустрічах, більше дізнатися про творчість улюблених письменників, розповісти про власну літературну творчість?

Приходьте до нас, саме таким темам присвячені наші зустрічі у “Барвінку”.

Засідання клубу проходять у читальному залі бібліотеки, який оформлений у національному стилі. Увагу відвідувачів привертають книжкові виставки “Україно, мій духмяний дивосвіт”, “Донбас – мій краю незорий”, “Барви української книги”. Виставка “Барви української книги” представляє матеріали з історії, сучасного розвитку української мови, літератури в таких розділах: “Мова в нашому житті”, “Світочі української літератури”, “Письменники української діаспори”, “На літературній ниві Донеччини”.

Незмінною складовою роботи клубу є огляди нових надходжень: “Радимо прочитати”, “Новинки”, години цікавих повідомлень “Чи знаєте Ви, що...”.

Форми роботи в клубі різноманітні: години цікавих повідомлень, перегляди літератури, літературні вікторини, літературно-музичні композиції, бесіди-діалоги і, безумовно, читання власних віршів, їх обговорення.

“Слово – зброя, сила слова... В цих виразах закладено глибокий і мудрий зміст. Про роль слова, мови в житті людини написано багато книжок...”. Так розпочалася літературно-музична композиція “Навчись у Кобзаря тієї мови золотої”, яка мала на меті глибше познайомити учасників заходу з перлинами усної народної творчості, віршами поетів-класиків та сучасних майстрів слова. У виконанні членів клубу звучали вірші Тараса Шевченка, Максима Рильського, Олександра Олесея, Дмитра Білоуса, Володимира Сосюри, лунали українські народні та сучасні пісні. Після заходу кожен його учасник міг з упевненістю долучитися до таких прекрасних слів:

*Як вогонь у серці
Я несу в майбутнє
Невгасиму мову,
Слово незабутнє.*

Велике враження справило на присутніх свято мови “Ти наше диво калинове”, в якому брали участь члени клубу “Барвінок”, вчителі та учні місцевої школи. Лейтмотивом свята були слова:

*Хай рідна мова сили набира –
Свята і чиста мова материнська.
І ось для свята вже прийшла пора –
Нехай лунає мова українська!*

І дійсно, на святі лунало українське слово – у вигляді історичного екскурсу в минуле, розповіді бібліотекаря про сучасний стан впровадження державної мови, прекрасних віршів українських поетів про мову – невичерпне джерело народної мудрості. Учні старших класів виявили справжню акторську майстерність, показавши інсценівку оповідання Івана Нечуя-Левицького “Баба Параска та баба Палажка”. Прикрасою свята став конкурс знавців народних прислів’їв та приказок, українських народних пісень.

Подобається членам клубу і участь у літературних вікторинах, які не тільки поглиблюють їх знання з літератури, народознавства, а й надають можливість виявити ерудицію, швидко зорієнтуватися у відповідях на запропоновані запитання.

Особлива атмосфера панує в “Барвінку” під час виступів поетів-аматорів – О. С. Коваль, Г. Я. Коваленко, Н. В. Шульги – в них завжди є що сказати своїм однодумцям. “Проба пера”, “Вересневі мотиви”, “Таємниця осіннього лісу”, “Весна в природі і душі” – такі чудові назви мали зустрічі з місцевими поетами-аматорами. Особливо хотілося б відзначити керівника клубу О. С. Коваль – людину, що народилася в Максимільянівці і прожила тут все життя, віддаючи себе праці в колгоспі, сім’ї і, безумовно, поезії. Перший із своїх віршів вона написала ще в чотири роки і відтоді не розлучається з ними, наче з рідними дітьми. Характерною ознакою її творів є непідробна щирість і тепло, простота, з якою передаються найтонші відтінки настрою і почуттів. Наприклад, вірш “Щастя тобі, сину”:

*Не віриться, що син мій вже дорослий,
Що роки злинули, як та вода в річках,
І гожим ранком з синявою й росами
Виходить син на самотійний шлях.
Привітно світ тебе стрічає нині,
Наш рідний світ шляхами в майбуття.
То будь же, синку, вірним Батьківщині,
І хай щасливиться трудами днів життя.*

Поети-аматори с. Максимільянівка – постійні учасники різноманітних конкурсів, що проводяться в районному центрі. Так, на районному конкурсі читців та виконавців музичних творів на слова Т. Г. Шевченка “В сім’ї вольній, новій” були відзначені члени клубу “Барвінок” О. Коваль та Я. Берчук.

Відомий вислів “Якщо бажаєш чогось досягнути, не зупиняйся на досягнутому” підтверджує рушійна сила клубу – його учасники. Кожен з них віддає свої знання і сили, тепло свого серця десяткам людей, які прагнуть прилучитися до скарбів національної культури.

Жодного дня без книги!

*Городілова В. М., бібліотекар
читального залу Амвросіївської
центральної районної бібліотеки*

“Жодного дня без книги!” – таким є девіз літературної вітальні “Джерело”, створеної у Амвросіївській центральній районній бібліотеці 1993 року.

Літературна вітальня розпочала свою діяльність завдяки зусиллям працівників бібліотеки та викладачів шкіл і середніх спеціальних навчальних закладів А. І. Кощей, В. М. Городілової, І. Д. Крюкової, Л. О. Якубовської, Н. С. Хілько, А. В. Дейнеко. Керівником читацького об’єднання від самого початку його існування є бібліотекар читального залу В. М. Городілова.

Працівники бібліотеки мріяли зробити вітальню духовним осередком міста, і зараз відчують, що їм це вдалося.

Сьогодні літературна вітальня – це колектив однодумців, яких об’єднує благородна мета – донести багатство української культури до душ і сердець кожного, кому не байдужа доля України. Всі учасники вітальні не лише активні читачі, а й завзяті пропагандисти книги і бібліотеки.

Об’єднання має свій статут і програму, що складається на рік. Основними цілями об’єднання є: популяризація духовної спадщини України, кращих творів вітчизняних письменників; залучення нових читачів; популяризація бібліотеки, підняття її іміджу; згуртування активу читачів, друзів бібліотеки; організація дозвілля населення міста.

Засідання вітальні проходять у формі дискусійних бесід, літературних калейдоскопів і діалогів, літературних вечорів, конкурсів. Це дає змогу зробити кожне засідання не схожим на

попереднє, надати заходам особливої колоритності і неповторності. Традиційно щорічно проводиться свято української мови.

Наприклад, до програм 2006–2007 років увійшли такі заходи, як книжкова виставка “Громадська позиція літератора в сучасних умовах”, літературний калейдоскоп “Поезія – це рух душі”, літературний діалог “Мій улюблений поет”, година цікавих повідомлень “Молода українська поезія”, конкурс на краще виконання творів Т. Г. Шевченка, свято “І полинуло мудре Тарасове слово” тощо.

До кожного засідання бібліотечними працівниками і членами ради клубу готується традиційна сторінка “Книжкові надходження і новодруки”.

Сподобався і надовго запам’ятався членам вітальні і читачам бібліотеки літературно-музичний вечір “Довго щирими сими словами до людей промовлятиму я...”, присвячений 135-річчю від дня народження Лесі Українки. В уявленні старшого покоління, яке навчалось ще в радянській школі, вона постає, в першу чергу, як борець за народну волю. Організатори ж заходу прагнули показати, передусім, жінку з чутливим, ніжним, уразливим серцем і водночас високоосвічену особистість з передовими поглядами на життя. Тому при створенні сценарію вечора вивчали листи Лесі Українки, спогади людей, які жили поруч з нею.

Композиція вийшла жива, емоційна, насичена чудовими віршами, музикою, уривками з “Лісової пісні” у виконанні учнів місцевих шкіл. Присутні побачили поетесу з іншого боку, досі багатьом невідомого, і до серця кожного учасника увійшли слова Максима Рильського: “Вона жива і буде вічно жити, бо в серці мала те, що не вмирає”.

“Наш Шевченко”. Вечір під такою назвою пройшов у вітальні під час шевченківських свят. Його гостями були учні ЗОШ № 2, а також їхні вчителі Н. С. Хілько, І. І. Петунін, психолог школи С. В. Осипова та інші. В читальному залі бібліотеки оформлено постійно діючу експозицію “Символ нашої єдності”, на фоні якої був проведений огляд літератури “Світло великої душі”.

Зацікавив відвідувачів вітальні літературний калейдоскоп “Поезія – це рух душі”, який проходив у формі інтелектуально-розважальної гри. Учасникам були запропоновані запитання з трьох блоків-секторів: 1-й – “Міс поезія”, 2-й – “Знавці української мови”, 3-й – “Ерудит”. І якщо у двох перших секторах треба було дати

правильні відповіді на запитання, то в останньому вигравав той, кому за одну хвилину вдавалося правильно відповісти на якомога більше запитань, а серед них були такі: продовжити рядки запропонованої вірша, назвати автора, відновити у вірші пропущені слова тощо.

Дуже сподобалася членам клубу участь у конкурсі-грі “Прислів’я і приказки про рідну мову і слово”. Гра проводилася в декілька турів: “Будьмо знайомі”, “Розминка”, “Запитай у суперника”, “Фольклорний кошик”, “Домашнє завдання”. Крім того, що учасники мали показати ерудицію, знання прислів’їв та приказок про мову і слово, вони ще й інсценізували ті прислів’я, які діставали за жеребкуванням із фольклорного кошика, та виконували пісні, читали вірші.

Одне із засідань вітальні було присвячене інформації про літературні новинки з особистих бібліотек і мало назву “На будь-який смак, для будь-якого віку”. До цього заходу була організована книжкова виставка “Мої улюблені книжки”, працівниками бібліотеки надана відповідна консультація, а члени літературної вітальні В. П. Семенов, Н. С. Хілько та Т. П. Бурда виступили із презентацією улюблених книжок. На цьому засіданні було вирішено створити єдиний каталог домашніх бібліотек членів літературної вітальні.

А ще тут започатковано добру традицію – місцеві автори, члени районного літературного об’єднання А. Марченко, Д. Юсуфзянов та інші, дарують бібліотеці свої книги. З цих подарунків організовано книжкову виставку “Із джерел Донецької землі”.

Треба відзначити, що члени літературної вітальні беруть активну участь в організації і проведенні загальноміських свят, таких як літературно-музична композиція “З криниці пам’яті черпаю я любов до краю”, свято української мови “Пізнаймо в серці рідне слово”, свято “Бібліотека – скарбниця усіх багатств людського духу” тощо.

У роботі вітальні органічно поєднуються популяризація творів місцевих авторів і патріотичне виховання, вшанування ветеранів Великої Вітчизняної війни. Саме до Дня Перемоги був приурочений вечір “Пам’ятаємо минуле в ім’я майбутнього”, на якому йшла мова про літературну творчість письменників і поетів воєнних років. Ведуча вечора О. Горіна розповіла про свого діда В. Л. Горіна, нашого земляка, поета, вірші якого постійно друкувалися на літературній сторінці місцевої газети “Луч-інформ”, а в 2004 році

була видана його книга “На острие клинка”. Урочистість заходу підкреслювали вірші, пісні воєнних років.

Літературна вітальня “Джерело” зарекомендувала себе як надійний помічник бібліотекарів у популяризації книги, залученні читачів до бібліотеки та задоволенні їхніх інтересів та уподобань, розвитку творчих здібностей. А бібліотечні працівники своє головне завдання вбачають у тому, щоб залучати до вітальні нових любителів книги, українського слова, забезпечувати високий рівень підготовки і проведення засідань.

Клуб “Криниці душі” збирає друзів

Руденко І. В., завідувачка бібліотеки-філії № 14 Красноармійської міської ЦБС

Духовне відродження України, злет історичного і політичного самоусвідомлення народу неможливі без розкриття і популяризації складових національної культури: усної народної творчості, творів художньої літератури, державної мови, декоративно-прикладного мистецтва, народних традицій та звичаїв.

Саме цим і займається етнографічний клуб “Криниці душі”, створений у 1994 році на базі бібліотеки-філії № 14 Красноармійської міської ЦБС.

Клуб об’єднав по-справжньому зацікавлених людей, енергійних життєлюбів, які прагнуть до спілкування, закохані в українську народну творчість, пісні.

Перші зустрічі в клубі за чашкою чаю започаткувала читачка бібліотеки Л. П. Карпенко, викладач хімії Красноармійського індустріального інституту. На той час це була невеличка група людей – читачів бібліотеки, яких об’єднало українське слово. Згодом засідання клубу набули популярності серед інших читачів бібліотеки.

Клуб створено з метою відродження культурно-історичних традицій українського народу, поглиблення знань з української мови, літератури, виховання національної самосвідомості, сприяння розвитку народознавства і духовної культури.

Членами клубу “Криниці душі” є здебільшого літні люди, проте в засіданнях беруть участь молодь та діти, тобто вік учасників – від 15 до 80 років. Сьогодні клуб налічує близько 45 чоловік, серед них вчителі, службовці, пенсіонери, домогосподарки, учні шкіл, робітники різних спеціальностей.

Бібліотека працює в тісному контакті з Палацом культури ВАТ “Вугільна компанія “Шахта “Красноармійська-Західна № 1”, тому постійними учасниками зустрічей у клубі є колектив хору ветеранів війни та праці під керівництвом В. І. Антоненка.

Неодноразово запрошували в клуб і народний ансамбль “Селяночка” Першотравневої сільської ради, керівником якого є М. Г. Степанов.

Девіз клубу “Криниці душі”: “Шануймо, причащаймося до глибинних джерел народних звичаїв, традицій, символіки, що їх віками плекали наші пращури”. Засідання проходять щоквартально в читальному залі бібліотеки, прибраному вишитими рушниками, квітами. Планом роботи передбачаються різноманітні форми засідань: уроки народознавства, літературно-музичні вечори, свята, посиденьки, години поезії, зустрічі з цікавими людьми, конкурси, вікторини тощо.

До заходів, що відбуваються в клубі, оформлюються найрізноманітніші виставки – від яскраво ілюстрованих книжкових виставок до виставок-експозицій предметів декоративно-прикладного мистецтва. Неодноразово на виставках-експозиціях були представлені речі, виготовлені вихованцями школи мистецтв Центру творчості та дозвілля, з яким клуб ефективно співпрацює: вишиванки, плетіння, вироби з пап’є-маше, бісеру.

До Дня української писемності та мови була оформлена книжково-ілюстративна виставка “Українська мова: історія й сучасність” з такими розділами: “Творилась віки українська мова”, “Барвистість одвічна народної мови”, “Як довго ждали ми своєї волі слова”, “Душа тисячоліть шукає себе в слові”. Розкривають зміст виставки слова Панаса Мирного: “Найбільше й найдорожче добро в кожному народі – це його мова, ота жива схованка людського духу, його багата скарбниця, в яку народ складає і своє давнє життя, і свої сподіванки, роздум, досвід, почування”.

Вивчати, шанувати глибинні джерела українських звичаїв, обрядів, традицій, символів, які віками плекали наші пращури, допомагає постійно діюча книжково-ілюстративна виставка “Україно! Доки жити буду, доти відкриватиму тебе”.

Клуб “Криниця душі” постійно проводить заходи, пов’язані з популяризацією української мови. Вони надають можливість відчувати всю красу, мелодійність української мови, виховати поважне ставлення до неї, бажання вивчати і знати державну мову країни.

Цьому сприяли такі клубні заходи, як конкурс знавців української мови “Квітни, мово, зірницями слова”, декада української книги “А сонце у слові горить – не згорає”, свято “Я без тебе, мово, – без зерна полова”, фольклорна перерва “Люби, шануй, піднось до зір свою пісню і мову” тощо.

Мабуть найкраще допомагає зрозуміти і полюбити українську мову народна пісня. Саме це мали на меті члени клубу і бібліотечні працівники, коли готували і проводили фольклорно-музичний вечір “Мого народу пісня чарівна”, де не тільки лунали чудові українські пісні, а ще йшла мова про різновиди народних пісень, шляхи їх створення. Присутні мали змогу почути й проспівати такі пісні, як “Зеленеє жито, зелене...”, “Грицю, Грицю, до роботи”, “Місяць на небі”, “І в вас і в нас хай буде гаразд” та інші.

Темі української пісенної творчості також були присвячені пісенно-музичний альманах “Будь щаслива в віках, Україно!”, урок народознавства “З старої бабусиної скрині”, свято “Криниця вічної краси”.

У клубі відроджуються давні народні традиції, обряди, наповнені особливим українським колоритом. Прикладом може служити різдвяне свято “Свято Різдвяної зірки”. Під час заходу велась жвава розмова про те, як раніше відзначали в Україні різдвяні свята, як святкують їх сьогодні. Згадали багато цікавих повір’їв, які чули ще від своїх батьків, вели розмову про найбільш інтригуючий святочний обряд ворожіння і навіть трохи поколядували.

А ще це різдвяні та великодні посиденьки “У тиху різдвяну ніч”, “Незвичайний день сьогодні – день святковий Великодній!”.

Взагалі українські посиденьки – одна з найулюбленіших форм проведення засідань клубу “Криниці душі”. Достатньо назвати такі: “Нема краще господині, як на Україні”, “Пісня і сміх еднають усіх”, “А жінка в світ приходить для любові”, “Масляна, Масниця, яка ти гарна” та інші. Такі засідання завжди перетворюються на справжнє свято спілкування й творчості. Члени клубу разом співають пісні, частівки, розповідають гуморески, декламують вірші, танцюють.

Робота клубу “Криниці душі” викликає інтерес у місцевих ЗМІ. Неодноразово на засіданнях клубу були присутні журналісти і оператори місцевого телебачення (ТК “Орбіта” та КТ “Капрі”), газет (“Маяк”, “Наш городок”, “Однако”), які у своїх передачах, публікаціях висвітлюють роботу клубу.

Завдяки діяльності клубу значно зріс попит на українську художню літературу, видання з народознавства, посібники і словники української мови. Зараз фонд бібліотеки має 49,5% україномовних видань, надходження документів українською мовою в середньому складають 40% від загального обсягу надходжень, а видача документів українською мовою зросла в останній час до 40% на рік.

Досвід клубу “Криниці душі” підтверджує, що такі читацькі об’єднання в бібліотеці необхідні, бо вони допомагають мешканцям міста прилучатися до джерел національної культури, сприяють організації змістовного дозвілля населення.

Знавці українських традицій та мови

*Кисельова С. Ф., завідувачка
Іловайської міської бібліотеки*

Своєрідність сучасного розвитку України характеризується відродженням коренів нашої минувшини: історії, традицій, духовності. Адже без коріння гине все живе. Коріння людського зростання – у пам'яті, духовній культурі, національній гідності. Вони, як сполучна ланка, яка не допустить, щоб людина, особливо молода, відлучалася від своєї землі.

Понад 11 років минуло з того часу, коли на базі Іловайської міської бібліотеки був створений народознавчий клуб “Джерело”. Ініціатором створення та першим керівником клубу в 1996 році стала вчитель української мови та літератури ЗОШ № 14 Лідія Федорівна Анцибор. Головна мета, яка переслідувалась під час організації читацького об'єднання, – зазирнути в джерело народного буття, історію, культуру, народні вірування та відповісти на запитання: “Хто ми? Які ми?”, надати можливість членам клубу удосконалювати знання української мови, а молодим учасникам об'єднання стати справжніми патріотами своєї Вітчизни.

Девізом клубу були обрані слова українського поета Олександра Олеся:

*Хто зберіг любов до краю
І не зрікся роду,
Тільки той віддав всю душу,
Все, що зміг, народову.*

Засідання клубу проходять щоквартально в читальному залі бібліотеки, який на цей час оформлюється наче світлиця – книжкові

виставки прикрашаються українськими орнаментами, експонуються вироби декоративно-прикладного мистецтва (рушники, посуд, витинанки тощо), національні костюми.

Працівники бібліотеки творчо підходять до організації наочної популяризації кращих надбань національної культури. Так, змістовними, яскравими були книжкові експозиції “Мудрість батьківського слова”, “Колиска наша – ненька Україна, сини її – преславні козаки”, “В нас єдина мета – Україна свята, нездоланна ніким і ніколи”. Увагу відвідувачів привертали, наприклад, такі розділи виставки: “Мудрість батьківського слова”, “Коріння сягає глибини віків”, “Життєпис української мови”, “Народ крізь призму мови”, “Розвиток сучасної української мови”, “Діячі культури на сторожі слова”.

У роботі клубу “Джерело” використовуються різноманітні форми засідань: народознавчі посиденьки, етнографічні вечори, ігри-вікторини знавців української мови, весняні розваги, вечорниці, ярмарок народних промислів, уроки мовного етикету тощо. Наприклад, за останні роки в клубі було проведено такі заходи: вечір етнографії “Рушник, що вміє промовляти”, урок-портрет “Той Богом даний нам Богдан”, бліц-конкурс “Знавці українських традицій та мови”, гра-вікторина “Національна символіка”, фольклорне свято “Андріївські вечорниці”, вечір народної мудрості “Що в імені твоїм...”, пісенне коло “Проситься в серце написана пісня”, театралізований вечір “Маруся Чурай” та інші.

“Надзвичайна мова наша є таємницею. У ній усі тони і відтінки, усі переходи звуків від твердих до найніжніших. Дивуєшся дорогоцінностям мови: у ній що не звук, то подарунок, усе крупно, зернисто, як самі перли...”

Знання рідної мови визначає багатство, широчінь інтелектуальних і естетичних інтересів особистості. Той, хто не знає рідної материнської мови або цурається її, сам засуджує себе на злиденність душі” – такими словами було розпочато бліц-конкурс “Знавці українських традицій та мови”.

До участі в конкурсі підготувалися дві команди, які мали виявити ерудицію у відповідях на різноманітні запитання з народознавства, мовознавства, художньої літератури.

Крім цього, було змагання на кращого знавця українських прислів'їв та приказок. І треба сказати, що учасники виявили неабияку обізнаність щодо теми заходу.

Урок мовного етикету – така форма засідання прийшлася до душі учням старших класів загальноосвітніх шкіл міста. Проводяться уроки вчителями української мови і літератури переважно в ігровій формі, що надає можливість більш ефективно засвоїти матеріал з граматики, синтаксису, фразеології. Найбільшу зацікавленість викликають уроки, присвячені українському фольклору.

Краще пізнати творчість українських письменників допомогло засідання “Донкіхоти двадцятих”, яке було присвячене творчому надбанню Миколи Куліша, Ярослава Галана, Миколи Хвильового, Юрія Яновського. На прикладі їхньої творчості розглянуто появу нових індивідуальних стилів в українській літературі початку минулого століття: “філософський символізм”, “музичний кларнетизм”, “духовний романтизм”, “вітаїзм”, “фантазійний експресіонізм”.

Мова народної пісні виявилася найміцнішою, найтривкішою ланкою української національної культури. З нею відчувають спорідненість насамперед творці національного мистецтва – композитори, художники, не кажучи вже про майстрів слова. Легенда про полтавську дівчину Марусю Чурай, про її пісні навіяла, наприклад, Ліні Костенко тему віршованого роману “Маруся Чурай”. Краса образу героїні, мелодійність мови, яскравість характерів персонажів настільки вразили членів клубу, що свої враження і ставлення до твору і героїні вони виплеснули в постановці аматорської вистави. До роботи над постановкою були запрошені актори народного театру під керівництвом режисера Л. М. Дейниченко.

Великим успіхом у членів клубу і взагалі мешканців міста користуються іловайські вечорниці “Щедрий вечір, добрий вечір”, які проводяться напередодні “старого” Нового року. Чого тут тільки не відбувається! Щедрування, пригощання стравами української кухні, пісні, веселі танці, демонстрація виробів народних умільців... А ще – ворожіння, причому використовується декілька різних видів цього таємничого обряду. Наприклад, визначити свою долю за предметом, що знаходиться в кориті з водою: якщо це шматок шкіри, то чоловік буде чоботарем, якщо яблуко – садівником, нитка – ткачем, цвях – ковалем тощо. Окрасою вечорниць завжди є ряджені з піснями, примовками та побажаннями добра, здоров’я та щастя в новому році. І найголовніше – на вечорницях та інших заходах клубу завжди звучить українське слово.

Засвоєння рідної історії, мови, традицій, звичаїв народу надає можливість пізнати витoki духовності кожної людини, віднайти власний родовід, що є складовою частиною народу, правильно вирішувати актуальні проблеми сьогодення, завбачувати майбутнє. Відвідування занять клубу “Джерело” значно підвищило інтерес читачів до української книги, що відбилося і на показниках ефективності діяльності бібліотеки – у порівнянні з 2005 роком видача документів українською мовою зросла більш ніж на 3 тисячі видань, та й обертаність фонду україніки постійно зростає. А це означає, що актив клубу і бібліотечні працівники йдуть у правильному напрямі.

Клуб фольклорних традицій “Світлиця”

*Преснакова З. О., завідувачка
бібліотеки-філії № 24 Донецької
міської ЦБС для дорослих*

Що є головним в житті кожної людини? Щасливі діти, онуки, цікава робота, мир і злагода в сім'ї та на Землі... А коли вже діти повиростали, трудовий шлях пройдено? Чи означає це спокійне існування, позбавлене активних дій? Ні, й ще раз ні! І підтвердженням цього є активна діяльність клубу “Світлиця”, що працює в бібліотеці вже чотирнадцять років. Його учасники – пенсіонери, які вважають за необхідне не просто спілкуватися за чашкою чаю, а й цікаво, змістовно проводити своє дозвілля.

В уставі клубу зазначено, що його члени мають такі цілі: духовний розвиток особистості, вивчення та розповсюдження народних традицій, мови, культури українського народу. Треба відзначити, що не всі учасники клубу раніше знали українську мову, та й за походженням не всі з них українці. Проте бажання долучитися до безцінних скарбів народної творчості, української літератури, мови, народних традицій здолало умовності і перешкоди на цьому шляху.

Головним організатором і керівником клубу є Зінаїда Костянтинівна Трощенко, в минулому вчителька, яскрава особистість, що вміє згуртувати біля себе однодумців. З нею хочеться спілкуватися, вона заражає своєю силою духу, оптимізмом.

За роки існування в клубі проведено багато цікавих заходів, форми їх різноманітні: літературна вітальня, вечір-зустріч, вечір улюбленої пісні, година розваги, вечір-повідомлення, година-спогад тощо. Дуже часто клубні заходи проходять не тільки для членів клубу, а й для усіх читачів бібліотеки, в їх підготовці і проведенні

активну участь беруть працівники Палацу культури ім. І. Франка, в приміщенні якого розташована бібліотека.

Хотілося б особливо відзначити деякі з них. Незабутні спогади у членів клубу і присутніх залишив літературно-музичний вечір “Берегині українського духу”, присвячений славетним українкам. Розповіді про княгинь Ольгу, Євпраксію, Анну Ярославну – королеву Франції, Марусю Богуславку, Роксолану, Марусю Чурай надали можливість присутнім поринути в часи далекого минулого, довідатися про складний і тернистий життєвий шлях цих видатних жінок, послухати уривки з роману Павла Загребельного “Роксолана”, поеми Ліни Костенко “Маруся Чурай” та чудові українські пісні про Україну та жіночу долю. А далі була розповідь про Лесю Українку, що розпочалась віршем Максима Рильського:

*Вся ти – трепет, вогонь, ідея,
Вся ти – вірна єдина струна,
І хто знає співця Антея,
Той тебе у ньому пізна.
Ти себе українкою звала, –
І чи краще знайду я ім'я
Тій, що радістю в муках сіяла,
Як Отчизна – твоя і моя.*

Лунали чудові, сповнені ліричним сумом і, разом з тим, силою духу, вірші поетеси, органічно вплітаючись у розповідь ведучої, а музичний супровід доповнював емоційний ефект від почутого.

Такою ж емоційно насиченою, проілюстрованою чудовими віршами та піснями, була розповідь про Олену Телігу, Ліну Костенко. А частина вечора, присвячена народній співачці Ніні Матвієнко, перетворилась на справжнє пісенне свято.

На час розваги “Український фольклор”, крім членів клубу, бібліотека запросила учнів ЗОШ № 93. Присутніх зацікавила книжкова виставка “Українська культура – скарб народу”, що містила літературу про легенди, пісні, перекази, діалекти, дитячий фольклор. Літні люди і учні читали вірші й гуморески, пригадували народні прислів'я та приказки, співали улюблені українські пісні, прослухали огляд збірників “Тисяча усмішок” та “Мудрий оповідач” і таким чином долучалися до культурних надбань, традицій українського народу.

Треба сказати, що в клубі є свої артисти. Наприклад Н. Ю. Черненко виступає в школах, Палаці культури на різноманітних культурницьких заходах, читає як власні вірші, так і поетичні твори українських поетів, а М. К. Горбань радує слухачів талановитим читанням українських гуморесок.

Популяризація українського поетичного слова була головною метою музичного вечора “Словами Павличка говорить музика”, присвяченого 75-річчю від дня народження поета. Особлива увага приділялась віршам, покладеним на музику (“Лелеченьки”, “Два кольори”), що лунали як у запису, так і в живому виконанні. Знавці поезії Дмитра Павличка змогли показати свою ерудованість, взявши участь у літературній вікторині.

Цікавим і корисним виявився і такий захід, як день спілкування з читачами “Звичаї нашого народу”, до якого увійшли бесіда-діалог, вікторина “Новорічний серпантин”, конкурс загадок, книжкова галерея “Різдвяно-новорічна символіка українців”.

За роки свого існування “Світлиця” накопичила чималий досвід популяризації української культури, мови не тільки серед відвідувачів бібліотеки, а й серед учнів шкіл Кіровського району, що, безумовно, сприяє патріотичному вихованню дітей, підлітків. Бібліотекарі і самі члени клубу на своїх зустрічах завжди намагаються створити атмосферу, при якій кожний, хто приходить до бібліотеки, заряджається позитивною енергією, оптимістичним відношенням до життя, бажанням пізнати культурне багатство народу, отримує нову цікаву інформацію.

* * *

Клуби шанувальників української мови, народних традицій є і в інших бібліотеках області. З 1995 року в *Ямпільській міській бібліотеці-філії Краснолиманської ЦБС* існує клуб “Джерело”, основна мета якого – популяризація кращих зразків української культури, сприяння спілкуванню читачів рідною мовою. Найбільш популярні форми роботи – літературні огляди, екскурси в минуле, зустрічі з цікавими людьми, родинні свята, літературні мандрівки, поетичні вечори, посиденьки.

Став традиційним День рідної мови, що проводиться щорічно 21 лютого і включає книжкові експозиції “Мови чисте джерело”, “Мова рідна, батьківська пісня”, бесіди-розповіді про минуле і сучасне української мови, літературно-музичні композиції за творчістю Тараса Шевченка, Андрія Малишка, Павла Тичини, Максима Рильського, конкурси знавців мови. Незмінними учасниками свята є ямпільські народні таланти – М. Дружина та Т. Саржевська, які завжди вражають присутніх щирим виконанням українських народних пісень.

Ще одна клубна традиція – вшанування пам’яті Великого Кобзаря. Щорічно в березні проводиться засідання, присвячене Т. Г. Шевченку: поетичний віночок “Поезія Шевченка – то музика народної душі”, літературна мандрівка “Вінок народному Кобзареві”, година поезії “Щоб лани широкополі”. У поточному році біографічна сторінка “Уклін тобі, Кобзарю” розповіла членам клубу про маловідомі факти з біографії поета, більш детально було розглянуто тему “Шевченко-художник”. Перевірила ерудицію учасників вікторина “Чи знаєте Ви творчість Т. Г. Шевченка?”, переможець якої отримав збірку віршів поета.

Клуб шанувальників української мови та поезії “Невмируща криниця” працює з 2004 року в *Нижньокринській сільській*

бібліотеці-філії Амвросіївської районної ЦБС. Це об'єднання відвідують вчителі, робітники, учні старших класів місцевої школи – ті, хто шанує українську культуру, мову, бажає долучитися до народних традицій.

Засідання клубу проходять один раз на два місяці. Серед найбільш вдалих можна відзначити урок народознавства “Плекаймо рідну мову”, вечорниці у світлиці “Щедрий вечір у вашій хаті”, музичний вечір “Українська пісня – історія мого народу”, свято поезії “Дума про Кобзаря”, день української мови “Наша мова українська, як струмок – дзвінка і чиста!”, літературний конкурс “Упізнай письменника”, вікторину “Чарівний світ української пісні”.

У приміщенні бібліотеки оформлено етнографічний куточок “Наша країна – Україна”, постійно організовуються книжкові виставки, наприклад: “Мова рідна, слово рідне”, “Зерна народної мудрості”, “У слові рідному велика сила є”.

У *Желаннівській міській бібліотеці-філії Ясинуватської районної ЦБС* діє клуб “Живе слово”, який об'єднує читачів, що люблять українську книгу та мають бажання у свій вільний час у колі однодумців знайомитися з творчістю українських письменників, новими книгами, брати участь у різноманітних заходах. Серед заходів, що особливо запам'яталися, слід назвати свято “Мужній, прекрасна наша мова!”, годину поезії “Василь Стус – син землі Донецької”, вікторину “Віч-на-віч з Кобзарем”, літературну годину “Читайте, згадуйте мене” (до 100-річчя від дня народження Леоніда Глібова).

Популяризації народних традицій, звичаїв присвячуються засідання творчої студії “Криниця”, що працює в *Макіївській центральній міській бібліотеці* з 1999 року. Фольклорний серпантин “Український рік в українських звичаях”, вечір колядок “Колядують зорі на Різдво щороку”, тематичний вечір “Свята Покрівонько, покрий мою голівоньку”, свято “Писанковий всесвіт”, вечір-дегустація “Масляна йде, млин та мед несе”, народознавча година “Прийшов Спас – усьому час” – ці та інші заходи прийшлися до душі як членам клубу, так і іншим учасникам. Не менш цікаво проходять засідання “Криниці”, присвячені кращим творам української літератури, наприклад, година поезії “Слово у душі – душа у слові”, літературна година “Краса українського слова”.

Така просвітницька, культурно-дозвіллева діяльність бібліотек сприяє розповсюдженню знань і шанобливому ставленню до друкованого і усного слова.

Популяризуючи твори вітчизняних письменників, народні традиції, звичаї, бібліотеки сприяють підвищенню інтересу до української мови, української культури. І, безумовно, інтелектуальний потенціал суспільства від цього зростає.

ЗМІСТ

Ружицька Л. Г. Нас зібрало до клубу веління сердець	4
Таран О. І. “Поезія – це завжди неповторність...”	9
Дерека В. П. Літературний клуб у сільській бібліотеці	13
Городілова В. М. Жодного дня без книги!	17
Руденко І. В. Клуб “Криниці душі” збирає друзів	21
Кисельова С. Ф. Знавці українських традицій та мови	25
Преснакова З. О. Клуб фольклорних традицій “Світлиця”	29

Підп. до друку 14.08.2008. Формат 60x84 1/16. Папір офсетний.
Друк різнографний. Гарнітура Times. Ум. друк. арк. 2,1.
Обл. вид. арк. 1,7. Зам. 2-081408. Наклад 80 пр.

Видавниче підприємство "Східний видавничий дім"
(Державна свідоцтво № ДК 697 від 30.11.2001.)
83086, м. Донецьк, вул. Артема, 45
тел./факс (062) 338-06-97, 337-04-80